

แบบสรุปผู้บริหาร
[Executive Summary]

1. รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัยย่อย 3

1.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมิน การเรียนรู้ของนิสิตครู

(ภาษาอังกฤษ) Development of Innovation in Teaching and Learning for Enhancing Student Teachers' Assessment Competency

ชื่อคณะผู้วิจัย 1) นางสาวพรทิพย์ ไชยโส คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร. 02-5792030

2) นายฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร 02-5797114

3) นางสาวพิกุล เอกวางกูร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร 02-5797114

4) นางเอกรัตน์ ทานาค คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร 02-5797114

5) นายชานนท์ จันทรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร 02-5797114

6) นางพัชรา วาณิชวสิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร 02-579-7143 ต่อ 260

7) นางสาวประภฤติยา ทักชิโณ คณะศึกษาศาสตร์ โทร 0814716899

8) นางสาววรรณิ แกมเกตุ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร 02-2182581 ต่อ 808

1.2 งบประมาณและระยะเวลาทำวิจัย

ได้รับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบประมาณที่ได้รับ 686,862 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ เมษายน พ.ศ. 2555 ถึง เมษายน พ.ศ. 2556

2. สรุปโครงการวิจัย

2.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย

การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นมาตรฐานสำคัญของครูในการจัดการเรียนการสอนตามประกาศ คณะกรรมการคุรุสภา (2548) ได้กำหนดสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูในการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า ต้องสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริงและสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง การจัดการเรียนรู้และหลักสูตรได้ นอกจากนี้กระบวนการวัดและประเมินการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาไปสู่ การประเมินเพื่อการเรียนรู้ นอกเหนือไปจากการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ ดังนั้นกระบวนการพัฒนา สมรรถนะของนิสิตครูให้สามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นประเด็นที่เป็นคำถามสำคัญของสถาบันผลิต ครูในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวแก่นิสิตครู เพื่อเตรียมพร้อมในการเป็นครูต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ให้กับนิสิตครู

2.3 ระเบียบวิธีการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยแบบพัฒนาทดลอง มีขั้นตอนในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมรรถนะทางการประเมินการเรียนรู้ที่นิสิต/นักศึกษาครูควรได้รับการพัฒนา จากนั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสมรรถนะของนิสิต/นักศึกษาครูที่ต้องการได้รับการพัฒนาโดยการสอบถามจากอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 47 คน และอาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 137 คน จากสถาบันผลิตครู จำนวน 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูที่สอนวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา จำนวน 16 คน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์และการสัมมนากลุ่ม 3) สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประเมินจากการสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้แก่นิสิต/นักศึกษาครู โดยจัดทำเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ผู้สอน และเอกสารการเรียนรู้ฉบับนิสิต/นักศึกษา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประเมินตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัด ตลอดจนทดลองใช้กับนิสิต/นักศึกษาครูเพื่อศึกษาความเข้าใจในภาษาที่ใช้ ลำดับของสาระที่นำเสนอ และศึกษาผลการใช้นวัตกรรมโดยนำไปให้อาจารย์จากสถาบันผลิตครูทดลองสอนกับนิสิต/นักศึกษาครูที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวัดและการประเมินผล ใน ภาคปลาย ปีการศึกษา 2555 จำนวน 315 คน จำนวน 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยบูรพา

2.4 ผลการวิจัย

2.4.1 ได้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด การส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้แต่ละด้าน และการบูรณาการการใช้สมรรถนะต่างๆ ในการออกแบบการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่นิสิต/นักศึกษาครูจะออกปฏิบัติงานครูต่อไป มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นการสืบเสาะหาคำตอบ ขั้นการสรุปผล ขั้นการขยายความรู้ และขั้นการประเมินผล ที่มีชื่อว่า *3S2E Model* ที่จัดทำขึ้นเป็นเอกสารคู่มือสำหรับอาจารย์ และเอกสารการเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษาครู ที่จัดลำดับการสอนแยกเป็นหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 9 หน่วย โดยใช้เวลาในการสอนและทำกิจกรรมแต่ละหน่วยประมาณ 3-6 ชั่วโมง

2.4.2 ผลการนำนวัตกรรมไปใช้พบว่า นิสิต/นักศึกษาครูมากกว่าร้อยละ 50 มีสมรรถนะด้านการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และมีจำนวนนิสิต/นักศึกษาครูมากกว่าร้อยละ 90 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทั้งนี้มีสมรรถนะด้านการประเมินที่นิสิต/นักศึกษาครูได้รับการพัฒนา 9 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินและสิ่งที่ประเมิน 2) สมรรถนะในการให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน 3) สมรรถนะในการสร้างและใช้เครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สมรรถนะในการให้คะแนนและแปลความหมายคะแนน 5) สมรรถนะในการออกแบบการประเมินสภาพจริง 6) สมรรถนะในการตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมิน 7) สมรรถนะในการให้ระดับคะแนนและการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) สมรรถนะในการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู 9) สมรรถนะในการจัดทำโครงการในการออกแบบการประเมินการเรียนรู้ อาจารย์ที่ใช้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นิสิต/นักศึกษาครูที่เรียนรายงานว่าได้เรียนรู้ตามบทเรียนที่เรียนและเห็นว่าสมรรถนะด้านการประเมินเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับครูที่จะนำไปใช้ในการสอน

2.5 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

2.5.1 สถาบันผลิตครูสามารถนำนวัตกรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้หรือเป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตครูให้สามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสามารถที่จะนำสารสนเทศจากการประเมินมาใช้ ทั้งในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาการสอนของครู

2.5.2 หน่วยงานที่พัฒนาครูสามารถนำนวัตกรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูประจำการให้มีสมรรถนะในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยให้ข้อสรุปที่ยืนยันผลการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ 3S2E ที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินนิสิต/นักศึกษาครู ที่อาจารย์สถาบันผลิตครูสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะนิสิต/นักศึกษาครูได้ เนื่องจากนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีความโดดเด่นในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ทั้ง 9 ด้าน และการบูรณาการใช้สมรรถนะแต่ละด้าน เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด อย่างไรก็ตามยังต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์จากสถาบันผลิตครูเพื่อพัฒนานิสิตครูแยกตามกลุ่มสาขาวิชาโดยการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นและศึกษาจากการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานครูตามกลุ่มสาขาวิชาของนิสิต/นักศึกษาครูต่อไป

3. บทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ของนิสิตครู ใช้วิธีการวิจัยแบบพัฒนาทดลอง มีขั้นตอนในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมรรถนะทางการประเมินการเรียนรู้ที่นิสิต/นักศึกษาครูควรได้รับการพัฒนา จากนั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสมรรถนะของนิสิต/นักศึกษาครูที่ต้องการได้รับการพัฒนาโดยการสอบถามจากอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 47 คน และอาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 137 คน จากสถาบันผลิตครู จำนวน 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูที่สอนวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา จำนวน 16 คน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์และการสัมมนากลุ่ม 3) สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประเมินจากการสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้แก่นิสิต/นักศึกษาครู โดยจัดทำเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ผู้สอน และเอกสารการเรียนรู้ฉบับนิสิต/นักศึกษา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัด ตลอดจนทดลองใช้กับนิสิต/นักศึกษาครู เพื่อศึกษาความเข้าใจในภาษาที่ใช้ ลำดับของสาระที่นำเสนอ และศึกษาผลการใช้นวัตกรรมโดยนำไปให้อาจารย์จากสถาบันผลิตครูทดลองสอนกับนิสิต/นักศึกษาครูที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวัดและการประเมินผลในภาคปลาย ปีการศึกษา 2555 จำนวน 315 คน จำนวน 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการวิจัยพบว่า ได้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบของการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นการสืบเสาะหาคำตอบ ขั้นการสรุปผล ขั้นการขยายความรู้ และขั้นการประเมินผล เรียกว่า ชื่อว่า 3S2E Model นำเสนอนวัตกรรมในลักษณะของเอกสารคู่มือสำหรับอาจารย์และเอกสารการเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษาครู โดยจัดลำดับการสอนแยกเป็นหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 9 หน่วย ประกอบด้วย 1) สมรรถนะในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินและสิ่งที่ประเมิน 2) สมรรถนะในการให้ผลย้อนกลับกับผู้เรียน 3) สมรรถนะในการสร้างและใช้เครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สมรรถนะในการให้คะแนนและแปลความหมายคะแนน 5) สมรรถนะในการออกแบบการประเมินสภาพจริง 6) สมรรถนะในการตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมิน 7) สมรรถนะในการให้ระดับคะแนนและการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) สมรรถนะในการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู และ 9) สมรรถนะในการจัดทำโครงการในการออกแบบการประเมินการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการสอนและทำกิจกรรมแต่ละหน่วย ประมาณ 3 - 6 ชั่วโมง ผลการนำนวัตกรรมไปใช้พบว่า นิสิต/นักศึกษาครู มากกว่าร้อยละ 50 มีสมรรถนะด้านการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และมีจำนวนนิสิต/นักศึกษาครู

มากกว่าร้อยละ 90 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 อาจารย์ที่ใช้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นิสิต/นักศึกษาครูที่เรียนรายงานว่าได้เรียนรู้มากขึ้นในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และเห็นว่า สมรรถนะด้านการประเมินเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับครูที่จะนำไปใช้ในการสอน

คำสำคัญ: การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน, สมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้, นิสิต/นักศึกษาครู

ABSTRACT

The main objective of this research aimed at developing instructional innovation to enhance student teachers' competency in assessing student learning. The experimental development methodology was employed. The research process composed of 3 steps: 1) Identifying necessary student teachers' assessment competency by studying academic documents and research results from need assessment and survey of 47 supervisors and 137 cooperating teachers from Kasetsart University, Chulalongkorn University and Khonkaen University 2) conducting individual and focus group interviews for best practices in teaching and learning to develop student teachers' assessment competency from 16 instructors who taught Educational and Evaluation course at Kasetsart University, Chulalongkorn University Srinakharintaraviroth University, Khonkaen University, Burapa University and Chaingmai University and 3) constructing instructional innovation for developing student teachers' assessment competency in the following format: a) instructor handbook b) document for student teachers. The quality of both documents will be verified by content experts and documents were tried out with volunteer student teachers. The handbook and the student documents were developed after implementing by instructors, taught in Educational Measurement and Evaluation course, B.E. 2013 semester II. The 315 student teachers in 9 groups from Kasetsart University Bankean Campus, Kasetsart University Kamphaengsean Campus, Khonkaen University, and Burapa University registered in this course.

The research results showed that the instructional innovation called 3S2E model comprised of five steps: Stimulating, Searching, Summerizing, Elaborating and Evaluating. The 3S2E model was developed in an instructional handbook and student documents formats. There were 9 units for each assessment competency: identifying assessment objectives and evaluants, giving feedbacks, constructing and using assessment instruments, scoring and interpreting, designing authentic assessment, validating and analyzing quality of instrument,

grading and reporting, using assessment results for improving learning, and teaching and designing projects for assessment. Each unit consisted of 3 - 6 hours practicing activities. The innovation enhanced more than 50 percent of students assessment competency at excellent level and more than 90 percent of students having assessment competency at passing level (60 percent). Most instructors using these instructional units agreed that the innovation was more appropriate for teaching. The students reported that they could achieve more in each learning units and they were aware of the teachers' assessment competencies were very important for teachers' teaching.

Key words: Instructional Innovation Development, Assessment Competency, Student Teachers